

Frida Larsson, hotellmadam i Hällnäs & Vindelns

Frida Larsson startade ett Gästgiveri i Hällnäs vid sekelskiftet 1900. Verksamheten flyttades senare till Vindelns på Saedensvägen och byggde sedan Järnvägshotellet i Vindelns på 1920-talet

Mitt i fyrvägs korsningen i det centrala Hällnäs låg Nybergs gästgiveri. Sedan Nyberg ansökt och erhållit gästgivarerättigheter sattes bygget igång, det bör ha varit 1892-93. Det byggdes i två våningar med gästrum på övre våningen, men vid större gästanshopningar användes även matsalen som liggplats. På den plats där vad vi i dagligt tal kallar Handelsbolaget nu ligger, byggdes uthuslängan. Den bestod av ladugård, färdstallar, foderlada, vedbod, förrådsbod m.m. Gästgiverirörelsen i Hällnäs var tydligen en vinstgivande affär. Gubben Nyberg blev med åren en förmögen man, bl.a. köpte han ett hemman på Brattåker på västra sidan av Vindelälven.

Nyberg hade en dotter som hette Frida. Hon blev gift med en man vid namn Larsson. Nyberg såg att hans dotter var en bra affärskvinna och byggde därför upp en affärsfastighet åt sin dotter i sydöstra delen av sin stora tomt. Här drev hon affär ett antal år, men sedan mannen avlidit sålde hon affären och fastigheten till två kompanjoner som hette Eriksson och Landelin. Eriksson blev sedan ensam ägare till affären.

Frida Larsson flyttade till Vindelns och köpte gamla Järnvägshotellet. Som hon senare med sonen som arkitekt, byggde om till dess nuvarande utseende. Var hennes ättlingar nu finns är obekant. Ett trettiotal meter från sin affärsfastighet byggde handlare Eriksson sin villafastighet som då var den modernaste i samhället. Båda dessa fastigheter har för övrigt som närmaste granne tidigare nämnda Henrika Nilssons gård. Under första världskriget blev handlare Eriksson en förmögen man, han var bl.a. i det närmaste hälftenägare till Hällnäs Elektriska. I slutet på 20-talet satsade han stora pengar på Krugeraktier, men när kraschen kom blev det ett hårt slag för hans ekonomi. Några år in på trettiotalet dog Eriksson men änkan drev verksamheten vidare. Hon anställde en man som hette Ohlsson som föreståndare för affären och ändrade om villan till pensionat.

Senare sålde hon affärsfastigheten till makarna Forsberg som tidigare hade ägt Augusta Johanssons gård på över sidan av järnvägen. I den inköpta fastigheten startade Fru Forsberg syateljé och kortvaruaffär. Så småningom sålde Forsbergs och flyttade till Umeå. Fastigheten köptes då av Axel och Miriam Johansson som flyttade sin sportaffär från före detta Arvéns fastighet till sin nyförvärvda. Han har gjort en helrenovering av bostadsdelen och det stora magasin och stallbyggnaden har rivits och ersatts med ett mindre gårdshus.

Källa: Lena Johansson, Hällnäs. Texten skriven av Axel Granberg på 70-talet.

Kontakt:

- Ewa Rohdin, Hällnäs, ewa.rohdin@home.se
- Lena Johansson, karlsgardsvagen48@hotmail.com
- Henning Larsson om Järnvägshotellet
- Dotter Cecilia i Härnösand som tidigare har arbetat som lärare vid Renforsskolan i Vindelns.
- Björne Persson, fd kommunalråd. Han vet det mesta och kan säkert bidra med andra fakta.

Hotellet, Hällnäs.

Foto. I. A. Harnesk, Lycksele.

Så här såg en del av samhällsbilden ut i Hällnäs på 1900-talets början. Det är Larsson & Nybergs affär som på sin tid var samlingsplatsen för bygdens befolkning.

Fru Gerda Sandström, Kvarnbrånet har hittat bilden i sina gömmor och med kortet också en gratulations- och lyckönskning på en namnsdag i januari 1904, då till fru Hilda Andersson, Storsandsjön.

Av fotot att döma så var det en livlig transport med häst och vagn på den tiden bilden togs. Fru Sandström tror att det var hästforor som körde varor långväga exempelvis till och från Lycksele.

GERDA

Texten nedan är hämtad från webbprojektet WiGo Västerbotten, ett webbaserat diskussionsforum kring det västerbottniska kulturarvet) kontakt: Anders Björkman, Anders Milton & Anders Karlsson

Klara Alfrida (Frida) Larsson, född Nyberg , den 24 maj 1871, Lyckeby by, Älghults förs, Kronobergs län.

Hennes far skomakare Bengt Oskar Nyberg, f. 11 april 1849 i Lenhovda, sedan Älghult d.1929 i Hällnäs.

Modern Emma Gustava Jonasdatter f. 2 juli 1844 i Älghult,d. 1916 i Hällnäs, dotter till Jonas Petter Andersson Holm f, 2 febr 1819, Älghult och gift med Stina Kajsa Johansdotter f. 21 juli 1819 i Gottfridsdal. Han var skräddare

Frida g. 1900 med köpmannen Fredrik Larsson d. 1908 i Hällnäs, från Äppelbo socken , Kopparbergs län.

Barn:

- Sixten f. 29 sept. 1901
- Anne-Marie f.15 juni 1904
- Carl-Johan f. 26 jan 1907
- Märta Ingeborg f. 26 jan 1907

Fridas föräldrars familj flyttade till Gastsjön i närheten av Ragunda i 1 år. Sedan bodde de i Ragunda i 4 år. Där började fadern brygga svagdricka och sedan bultöl som nästan liknande porter. Frida började koka kaffe och skaffade bröd till rallarlaget. Därefter Backsjön i 2 år och följde sedan de banbygget Norra stambanan och hamnade i Hällnäs. Deras första hem var affärshuset och på gaveln står det Larsson och Nyberg. Här föddes Sixten och Ann-Marie. Huset brann upp.

Frida Larssons egen berättelse om att driva en rörelse från slutet av 1800 talet fram till andra världskriget.

Innehåll

- [1 Hällnäs gästgiveri](#)
- [2 Forbönder](#)
- [3 Anta och hunden](#)
- [4 Marknadshelgerna](#)
- [5 Egen familj](#)
- [6 Vindelns samhälle](#)
- [7 Pilsnerförsäljningen ett svårt problem](#)
- [8 Barnen](#)
- [9 Landshövdingen på besök](#)
- [10 Järnvägshotellet påbörjas](#)
- [11 Prins Gustav Adolf på besök](#)
- [12 Skogens män](#)
- [13 Sorg och glädje](#)

Hällnäs gästgiveri

"Gästgivaregården, som tidigare alltid legat i någon bondgård i byn Hjuken tre kilometer från den nybyggda stationen, kunde nu flyttas till stationen. Far som var en skötsam och betrodd man sökte och erhöll gästgiverirörelsen. Under tiden hade jag genomgått några kurser, dels i matlagning och dels i andra sysslor och så stod vi en dag rustade att ta emot gäster.

De kom och betjänades så flinkt och artigt som vi kunde. Taxan på förnödenheter såsom mat, rum och bäddar, vilka vi skulle tillhandahålla, fanns upp satt på väggen i matsalen, så om priserna blev det ingen tvist.

Värre var det med "dagboken", som också skulle vara tillgänglig för varje resande. Det kunde komma kitsliga sådana, någon som inte fick så många pilsner han ville ha eller inte mer än en snaps till maten, det fanns nämligen ett litet hörnskåp i matsalen, där det stod en flaska renat med glas, vilket alla resande tyckte var en god sed.

Det skulle de nog tycka även nu, men den sedvänjan togs bort efter ett tiotal år och då kunde en kverulant utan anledning skriva en anmärkning i boken, som vi sedan fick stå till svars för inför kronlänsman. När vi förklarar saken ledde det till "ingen åtgärd", som det heter i papperen. Men det var ju alltid obehagligt.

Det blev arbetsamma tider. Natt och dag fick vi vara beredda på att ta emot resande med pretentioner på rum och mat. Telefon fanns inte i början av verksamheten, därför visste vi ingenting om våra gäster förrän skjutsarna stod på gården och då blev det till att rusta med vad huset förmådde. Det var inte så gott att få tag i mat i en hast, lämplig

att ge en resande, som steg in och var hungrig. På sommaren fanns alltid ägg och skinka och på vintern hade vi renstek, som ju kunde lagas användas på många sätt. Men man måste komma ihåg att ta in och tina upp ett stycke, som man trodde sig behöva för de närmaste timmarna.

En dag hade vi uraktlåtit denna upptining med påföljd att, när ett par resande sent på kvällen steg in och sade till om mat, vi inte hade någon. Nu var goda råd dyra, ute var det 30 grader kallt och renstekarna var frysta till is. Men jag måste ändå ut efter en och med en stor kniv karvade jag sedan av tunna flisor, några tjocka gick minsann inte att få. Så vände jag locket på potatiskastrullen, lade dem där över värmen för att tina upp allt eftersom jag karvade. Då jag ansåg att det borde räcka bultade och hackade dem till biff, som jag stekte med lök och ingen klagade över maten, men brydsamt kunde det som sagt vara ibland.

Vi hade själva kor, så att mjölk och grädde fanns alltid medan gästerna föredrog nog pilsner, som då serverades för tjugofem öre flaskan. För det mesta var det dock roligt arbete. Uppifrån Lappmarken kom skogstjänstemän av olika grader. De åkte oftast efter egna parhästar, vilka de då lämnade kvar på gästgivaregården jämte kusken, medan de reste till det närbelägna Umeå och ibland ända till Stockholm.

En av dessa bolagsherrar hade en ung kusk, som vi kallade Anta. Tydligt var han av lappsläkt, mycket snäll och hjälpsam. Han drog mangeln åt oss och bar in ved och vatten. Mina bröder var mest ute och skjutsande och då behövde vi så väl Antas hjälp.

Forbönder

Utom skjutsbönder höll också forbönder till på gästgivaregården. Dessa hade om dagarna sin älsklingsplats på kökssoffan, där de med stort intresse följde vårt arbete vid spisen. Jag var ganska missnöjd med dem, ty dels irriterade deras enträgna stirrande mig och dels ville de gärna glömma sig och spotta på golvet, vilket jag tyckte var så otäckt.

En dag då jag nyligen skurat köksgolvet, förehöll jag en gammal enögd forbonde det orätta i att sitta och spott. Han blev då mycket ond och sade; ”jag spött var jag vill för deg, fröken. Jag skall lära deg jag----”. Efter sådana karlaord kunde jag ju bara smyga mig ut och skratta.

Forbönderna låg också hos oss om nätterna ibland, om de kommit för sent för att få ut något gods de skulle hämta. De låg då i kökskammaren på sina fällar och renhudar och ibland i drängkammaren ovanför stallet. Sådant logi kostade tjugofem öre för natten, med en slät kopp kaffe på morgonen. Tvätta sig gjorde de bara hemma hos sig själv, på söndagsmorgonen.

Anta och hunden

Den först omtalade Anta kom en dag ånyo med sin herre, vilken ofta reste å tjänstens vägnar. Den här gången räckte han mig glädjestrålade en korg vari något kraftrade och rörde sig. På min undrande min sade han att jag skulle få det som fanns i korgen, och då jag ivrigt öppnade locket låg där den allra sötaste lilla valp av gråhundarna, men av ett mycket småväxt släkte. Den blev aldrig så stor en som en vanlig katt. Den hunden blev och min stora glädje, så länge den levde.

Den följde mig alltid vart jag gick och helst satt han på min arm, då han nog tyckte att det var för arbetsamt att själv spring på sina små ben. Vi gjorde tillsammans utfärder i skog och mark och vid sådana tillfällen sprang han ivrigt omkring, nosande efter allt av insekter och kryp, som rörde sig på marken.

Någon droppe jägarblod hade han nog i alla fall i sen lilla kropp, vilket det följande visar. En sommardag gick vi över skogen i ett ärende till en närliggande by, och han sprang som vanligt omkring. Vi var på hemväg och jag gav inte akt på vad hunden hade för sig, när jag fick höra honom skälla på ett ovanligt och konstigt sätt. Det lät som ilska och rädsla på samma gång.

Jag såg inte till hunden, men skyndade mig i riktning mot skallet, allt under det jag tänkte på en hök eller något annat odjur anföll min Tjappe. Långt ut på en mosse fick jag se honom hålla stånd mot en stor fågel, som högg efter honom. Men hunden var inte sämre han heller, han rev fågeln så att fjädrarna rök. Min tanke var att hinna fram så fort som möjligt till hjälp. Båda voro så upptagna av striden hetta, att de inte märkte mig, fast jag nog inte smög fram.

Kommen på bara ett par stegs avstånd såg jag på fågeln, som tycktes mig stor som en örn, med uppburrade fjädrar och lång krökt hals, Ett steg till och jag fattade med båda händerna om den krökta halsen, som jag vred om, och djuret föll omedelbart till marken. För första och enda gången ha jag på detta sätt avlivat någon fågel.

Jag var så uppskärnad att jag inte alls gav mig tid att se vad det var för ett villebråd, utan jag tog upp fågeln, lade den i förklädet och sprang hemåt så fort jag kunde, med Tjappe hoppande och skällande bredvid mig. Förklaringen till att fågeln stod stilla på marken för hunden fann vi när jag hemma visade upp fyndet. Det var en tjädertupp och den stackaren hade vara en vinge.

Någon jägare hade kanske året förut ”med ett välriktat skott” skjutit bort vingen, möjligen kunde den också vara född med bara en vinge, vad vet jag.

Marknadshelgerna

Gästgiveriet artade sig till att bli en god affär, och vi kände oss smått välbärgade, men arbeta fick vi, för då som nu var det ont om hemhjälp. Svårast var det under de stora

marknadshelgerna. Då blev alla lokaler fyllda till brädden, kunde man säga. Men de flesta hade genom brev beställt rum i god tid, så när marknadsdagarna inföll, stod vi rustade med både bäddar, mat och långskjutsar, ty det var mycket ett gästgiveri då skulle ombesörja.

Egen familj

Vid det här laget hade jag bildat ett eget hem med en snäll make, Han var affärsman och mot oss som mot så många andra tycktes lyckan le i början, men endast under åtta år fick vi leva tillsammans. Därefter stod jag ensam med fyra små barn, det äldsta var endast 7 år gammalt.

Sjuk av sorg och omtanke om vår framtid kom jag åter till mors och fars gästgivaregård, där jag i lugn och ro fick komma över min förlust. Barnen vore friska samt växte och frodades och jag hjälpte åter mor i hushållet och med gästerna.

Vindelns samhälle

Efter tre år blev jag erbjuden att övertaga gästgiveriet i kyrkbyn Degerfors. Själva stationssamhället hette Vindeln. Det var, kunde jag säga, med fruktan och bävan som jag åtog mig detta. Men jag hade knappast något val, ty hos mor och far kunde jag ju inte räkna på att få vara i all tid.

Den tiden kom också då gästgiveriet i Hällnäs blev överflödigt. För övrigt skulle ju mina egna barn i skola. De två äldsta hade redan börjat sin skolgång.

Så kom det sig att jag den 1 april 1911 flyttade till den plats, där både jag och barnen trivdes mycket gott. Arbetet var ju även här rätt mödosamt, Det var gott om resande, men den var jag van vid sedan många år, och tre rejäla och präktiga jaordbrukare hade jag fått kontakt med, vilka genom kontrakt voro bundna att hålla sex skjutshästar om dygnet mot att de fick den entreprenadsumma, som åtföljde gästgiverirörelsen.

Beloppet rörde sig mellan två och tre tusen kronor om året, åtminstone de sista åren om gästgiveri ansågs nödvändigt i byn.

Så började jag även här med gott och allt gick bra. Jag vann genom mitt sätt att sköta rörelsen både myndigheternas och bybornas förtroende.

Pilsnerförsäljningen ett svårt problem

Men pilsnerförsäljningen var ett svårt problem. Man hade sådan försäljning som kompensation för att rörelsen skulle bära sig. En del ”pilsnergubbar” kunde var ordentligt envisa, lockande, pockande och hotfulla de utgjorde en svår belastning. Efter ackorderande med en dylik gubbe var jag så trött, att jag kände mig som om jag skurat matsalsgolvet.

Men allt eftersom gubbarna lärde kunna mig och förstod att jag aldrig gav efter när jag sagt nej, blev de inte mera så förfärligt efterhängsna. Ett eller annat sätt roade det dem att göra mig i alla fall, men just inte något, som jag tog så hårt. En morgon kunde vi absolut inte finna vaktmästarens dragkärra hur vi än sökte, men litet längre fram på dagen upptäckte vi kärrflaket högt upp i en björk och hjulparet nere i grunden till en fastighet som var under byggnad, Det där var ju inte så svart att reparera och jag tror nästan att den som spelade mig detta spratt var trött när han slutfört det, för han gjorde aldrig om det.

Värst var det vid sommar- och höstbönhelgerna, då helgen varade från lördagsmorgon till måndagsmorgonen och alla som kommit till stannade i de två dyggen, men jag hade bara en rimlig stängningstid, så att när klockan närmade sig den tiden, var vi inte sena att stänga. Ungdomarna visade ju sitt missnöje genom att skrika och skräna utanför huset, men så gick de till dansen, som anordnats på någon loge eller under senare år på en dansbana, och så blev det lugnt. Så snart det började att ryka ur vår skorsten på söndag morgonen kom de igen.

Pilsner serverades inte före klockan 9, men kaffe, bröd och läskedrycker måste de få och smörgåsar även så vilka gjordes i ordning för helgen i stora klädkorgar, och som för det mesta gick åt till sista biten och därtill lagad mat inte att förglömma. Det var både bråda och givande dagar, och man måste ju tänka på att få ett bra netto i kassan.

Det var så mycket som behövdes i en nystartad rörelse av detta slag, med skuld på det hur vi bodde i och på en del annat också, men tiden gick och allt tycktes gå bra, Inackorderingar i maten hade jag även. Det var tjänstemän vid bankerna och skogskontoren i samhället, och ofta om somrarna jägmästare och andra skogstjänstemän från andra orter, vilka återkom år från år.

Barnen

Min äldste son hade nu tenterat in i den närbelägna stadens läroverk, och då han till våren flyttades upp i nästa klass och till belöning för flit och uppförande fick gå fram och ur landshövdingens hand taga emot en guldpeng som premie, fanns nog i salen ingen gladare och stoltare mer än jag. Samma glädje vederfors mig varje år, så länge han gick i läroverket.

År 1919 kom han in i teknisk högskola och avlade därefter ingenjörsexamen. Min äldsta dotter hade då genom privat läsning och tentamen i läroverk tagit realskolexamen och kommit in i folkskoleseminarium. De yngre barnen gick tills vidare i folkhögskolan i samhället. Under åren som gått hade länets hövdingar många gånger gästtat mitt lilla gästgiveri, men någon varsel hade jag fått i förväg.

Landshövdingen på besök

Men en dag ringer landsfiskalen upp mig och säger: ”i dag kommer landshövdingen och skall äta lunch på gästgivaregården. Han har son och dotter med sig och jag skall äta med. Se till att ordna med något gott. ”Jo tack” tänkte jag, ”hur skall detta gå” – jag var nästan mera rädd för landsfiskalen än för landshövdingen. I en by som på den tiden visserligen hade en slaktare, vilken utöver kött inte hade några delikatesser, kunde det bli knepigt nog.

Tio år senare fanns allt möjligt gott att köpa i den byn. Men jag hade inte tid till långa funderingar. Först telefonerade jag till slaktaren med förfrågan: ”Har ni något fint i dag? Landshövdingen kommer till lunch och jag vet ingen råd”. Svaret blev: ”Vi har endast litet malet kött, men i morgon skall vi slakta en ox”. ”I morgon ja, det är så dags då, men kom genast med det malna köttet”. Som jag står vid telefonen får jag se grannen komma med några fiskar i en kasse, vilka han nyss fiskat upp ur älven:

Jag släppte telefonluren och rusade in till grannen, där frun i huset redan satt på kastrullen för att förvandla fiskarna till middagsmat. ”Snälla ni”, bad jag, ”får jag byta mig till några fiskar, ni skall få malet kött i stället”. Hon gick med på bytet, och nu hade jag färsk fisk. Så till telefonen igen, ringning till en privat fru. ”Kan ni vara så snäll och hjälpa mig med litet spenat, bara så mycket att det räcker till en omelett, jag skall ha landshövdingen på lunch idag”. ”Jag skall plocka vad som finns” lovade hon.

Ny ringning till ny fru. ”Säg vore det möjligt att få köpa några hallon, om det också bara blir en liter; jag skall ha landshövdingen på lunch i dag, var snäll och hjälp mig om det går”. Med tvekan, som det hördes, svarade hon ja, men jag fick skicka efter dem. Nu började det ljusna. Grädde till hallonen var inte så svårt att få tag i, och när det höga främmandet anlände, kom det till ett dukat bord. Inga klagomål hördes av, utan landshövdingen förhörde sig artigt om förhållandena i byn och om gästgiveriet i synnerhet. Allt gick i lås, men jag tror, att när landshövdingen rest drog både landsfiskalen och jag en lättnadens suck.

Ja, skulle det vara något särskilt i matväg, måste man tag det från stan och ha beställt det minst en dag i förväg. Numera finns i byn allt fint och gott i konserver och delikatesser samt trädgårdsmästare med drivhus och trädgårdsland. Men det var inte bara där utvecklingen bestod. En och annan bil började komma och mycket annat tydde på att gästgivarens tid började gå mot sitt slut. Men än en gång erhöll jag ett treårskontrakt på gästgiverirörelsen med skjutsskyldigheter. Jag var i alla fall inte i den situationen, att jag därefter skulle kunna upphöra med min rörelse, ingen av barnen var färdig att flyga ut ur boet på länge än.

Järnvägshotellet påbörjas

Nu hade jag i många år av en god och rejäl person haft en tomt på hand nere vid järnvägsstationen. Han dog och sterbhuset ansåg sig icke längre behöva hålla på tomten

för min räkning, utan hotade att sälja den till annan spekulant. Då måste jag göra slag i saken och köpte tomten, men den var stor och kostade mycket pengar. Ännu ett år måste jag låta byggnadsplanerna vila, men efter det året kom planerna på ett nytt hus till.

Ritningar och kostnadsförslag gjordes av min äldste son, nu nybliven ingenjör. Vi utbjöds alla arbeten på entreprenad, valde och vrakade bland arbetsgivarna och utsåg en ung framåtsträvande byggmästare till entreprenör. Han utförde också bygget på ett utmärkt sätt. Det var inte något litet hus vi byggde, på den tiden och i den byn. Det var 23 meter långt och 13 meter brett i två våningar, innehållande matsalar, kafé och klubbrum, en stor festsal, resanderum, lägenhet för familjen, rum för personal och all övriga behövliga utrymmen. Alltjämt då jag såg hur huset växte i höjden och bekymren för slutförandet plågade mig, tänkte jag som så.

”Det är nog inte ett tomt ord att Gud är de dårars förmyndare”, och det tycktes mig att han särskilt vårdat sig om mitt hus. Inga olyckor inträffade och allt gick väl i lås. Nu hade vi det så trevligt, nytt och bekvämt på alla sätt. De resande var förtjusta över de nya lokaliteterna, med nya goda bäddar och med bara några få teg till järnvägstationen, så nu borde jag kunna stå mig i konkurrensen.

Större personal än tidigare anskaffades och behövdes mer än väl. Då nu tillräckliga lokaler fanns, förlades stora skogsmöten till Vindeln om somrarna, för in och utländska skogstjänstemän. Någon gång upp till 200 personer. En sommar vajade fjorton olika länders flaggor på mindre flaggstänger, som iordningstälts endast för detta ändamål, och på två tänger, en på vardera sidan om ingångsporten, satt vår egen svenska, blågula flagga.

Att innehavare och personal då hade bråda dagar, behöver jag nog inte nämna, Lyckligtvis varade sådana möten ej så många dagar i taget. Vi kunde ej ens med de resurser, som stod till buds då ha stått ut, trots att vid sådana tillfällen personalen var mer än fördubblad. Vi var glada när alla dess hurtiga skogsmän kom, men jag skäms att säga, att vi var glada också när de, under viftningar och adjö rop, lämnade oss, så vi fick andas ut litet och så att vi kunde städa och ordna upp huset för nya gäster.

Prins Gustav Adolf på besök

En vinter hade vi också prins Gustav Adolf som gäst en hel vecka, med ett tjugotal officerare i sällskap. Det var den gången fråga om skidåkning i den mycket lämpliga terrängen.

Jag hade fått mina instruktioner om mottagandet, av den medföljande översten, men jag misstänker att mitt ”välkommen Eders Kungl. Höghet” lät något grumligt samt att min hovnigning med darrande knän var klumpig, men prinsen var god och vänlig likasom hans sällskap och översåg nog både med hovnigning och andra små fel och brister.

Han reste ju i sitt eget hertigdöme, och vi hade ju gjort vad vi kunnat för hans mottagande och trivsel, och då han vid avresan tog i hand och tackade för sig tyckte jag att det var den raraste prins jag kunde få se. Översten höll också ett litet tacktal till mig och skulle gärna ha velat hålla ett hjärtligt tacktal i min tur till dem alla, för och främst prinsen, om jag bara haft ordet i min makt, men det hade jag inte, så det fick vara. I all tillgängliga dörrspringor stod personal och kikade, för att om möjligt få se en skymt av prinsen innan han reste.

Skogens män

Åren kom och gick och varje sommar sökte sig nya trevliga människor upp till oss. En del var turister, men de flesta var skogstjänstemän, som ordnade exkursioner och studiebesök vid ett försöksfält några kilometer från samhället. Vid försöksfältet fanns en mindre stuga med kök, matrum och ett par små sovrum men först och sist laboratoriet, som hade det största utrymmet.

Dit kom vi ofta under somrarna och dukade upp lunch för hungriga skogsmän. En natt fabricerade vi sexhundra smörgåsar till en sådan lunch. ”Skogisar” är hungriga. Kaffe fick vi koka i stugans kök och smörgåsarna gick åt ”som smör”. Tur att det inte behövdes några kuponger på den tiden.

Frukost och middag intogs nere på Järnvägshotellet, som gästgivaregården nu omdöpts till. Men ofta var det så ordnat att de inbjudna skogsmännen kom på morgonen och reste på kvällen, endera med något sent tåg eller med extratåg, efter en i sådana fall sent intagen god middag, där de livligt dryftade dagens arbete och de spörsmål som framkommit.

De skogsmän som började besöka min rörelse tämligen snart efter starten är numera för länge sedan professorer och andra högt uppsatta tjänstemän inom skogförvaltningen. Under nära trettio år fortsatte de att varje vår komma till oss för studier i skogen. Vi hälsade dem med glädje, då de kom och med saknad, när de på hösten lämnade oss. Nu är det inte mycket mera att tillägga.

Sorg och glädje

Sorg och glädje har under åren växlat med varandra. Hösten 1916 dog min goda och präktiga mor, till stor sorg för oss alla, och tretton år senare i juni 1929, dog även far, 86 år gammal.

Ett bröllop fick jag hålla för min äldsta dotter. Mina söners bröllop höll deras svärföräldrar, men jag fick vara med om allt som gläder en mor på det högsta, till och med att bli mormor och farmor. Alla de mina har gott ställt. Och den tredje generationen har redan börjat på vetandets knaggliga stråt och på nytt funderas nu i de nya familjerna på uppflyttningar till nästa klass, examina och premier, som under barnens uppväxttid

så mycket sysselsatte mina tankar. Men efter dessa strävsamma år började hälsa och krafter att avtaga.

Jag överlät därför min rörelse i nya händer, och jag gjorde det utan saknad. Alla mina barn hade sin utkomst i andra yrken i statens tjänst och redde sig bra själva. Och jag är glad att jag avvecklade just året före utbrottet av det andra världskriget med alla de besvärligheter, vilka då kom till, ransoneringskort och många andra svårigheter inte att förglömma.

Sedan dess har jag vistats hos mina barn. Barnbarnen har gjort mig glädje och med dem har jag styrt och ställt, som om de varit mina egna."